

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Croesvs Et Codrvs. hoc est, Copiæ Et Inopiæ Damna vel
Lvcra, à bono iustoq[ue] Mundi Gubernatore Deo
Distribvta**

Stengel, Georg

Ingolstadij, 1648

§. 5. Tragicum auaritia in seipsam sæuientis exemplum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52359)

Martial.
l. 8.

Luc. 12.
10,

vt malum multiplicaretur, etiam amentia cum stultitia iuncta fuit. I, auare, *Rape, congere, aufer, posside, relinquendum est.* Condas licet, relinquendum est: deuores licet, relinquendum est, & fortè *hac nocte animam tuam repetunt à te.* Nonnè meritò Dominus talem *stultum* appellauit?

§. V.

Tragicum auaritia in se ipsam sciens exemplum.

Anton.
Balinghem in
Zoopæd.
tit. Ho-
spitalitas,

Nemo sapiùs scilicet veriusque ludit Heautontimorumenon, quàm auarus; qui & in aliorum exitium viuit, & in suum. Quod plus quàm Tragico exemplo docet Antonius Balinghem. E Martia Polonorum gente non nemo fuit, patria Pultouiensis, cui vita militaris placuit. Castra igitur secutus, complures annos, à domo paterna abfuit, seu prædis, seu stipendijs insigniter ditatus. Tandem Sagum togâ mutare, ac postliminio domum redire statuit, vt acquisita exoneraret, suasque opes cum parentibus communes faceret. Sed quia diurni temporis absentia magnam in vultu habituque mutationem induxerat, neque noscebat suos redux, neque noscebatur. Iam in conspectu vrbs patriæ erat, cum obuiam habuit mulierem

liorem ignotam, ex negotio in rus egressam, quam, data acceptaque salute, interrogauit: An tales, & tales (& nominauit suos parentes descripsitque;) adhuc in uiuis essent, si fortè eos nouisset? Respondit mulier; Et Noui, quia illorum sum filia, & superstites sunt, recteque valent. Ad quod verbum lætitia plenus miles: Quod benè vertat, ait, Et ego illorum sum filius, ac proinde tuus frater. Cùm in ambiguo staret illa, & intonsum illum quasi dubitante curiosiore aspectu consideraret, miles ex equo desiliens, renudato paulisper brachio, En, inquit, vt me fratrem tuum esse credas, signum mihi à natura & matre impressum, domesticisque dudum familiare. Agnito signo, soror præ gaudio exilit, fratrique, ambabus manibus in collum iniectis, faustum reditum gratulatur; quem multis quæstionibus fatigatum, & longo sermone detentum, tandem bonis auibus porrò pergere iubet ad parentes, qui illum nihilo magis essent agniture; dum, peracto ipsa foris negotio, postera luce, eo esset, sicut maiore, ita & iucundiore otio fruitura. Ita in diuersum viam prosequuntur, illa ad pagum, ille ad urbem, Vti prædixerat soror, ita euenit.

Nam

Nam vbi domum redijt miles, neque à patre fuit, neque à matre agnitus. Hospitium nihilominus petijt; neque negatum est, quamuis peregrino, erat quippe hospirium publicum. Et libuit militi, ad augendum crastinum gaudium, sub peregrini nomine latere. Iubet tamen parari cœnam lautio-rem, ad quam vtrumque parentem inuitat. Edunt splendidè, bibunt largiter, viuunt iucundè, dum filius lætatur se esse apud genitores, & genitores nesciunt à quo hospite tam lautè liberaliterque tractentur. Ibat jam comessatio in seram noctem, & militis itinere vinoque fatigati oculi conuiuebant in somnum. Remouetur mensa, surgitur, secundùm cœnam, antè, quàm miles in lectum se proijcit, sarcinulam profert, quam admodum grauem, ignotus adhuc parentibus diligenter asseruandam tradit, existimans tandem spoliū suum in bonas manus venisse custodiendum. Ita securè cubitum concedit. Huc vsque omnia læta. Nunc de focco ad cothurnum transit narratio, & ostendit, quàm verum sit illud S. Cypriani dictum: *Vsque ad mortem domini amor lucri se ingerit.* Filio altùm dormientè, primas egit curiositas. Nam sarcinulam è pondere asti-

mantes

mantes aperiunt seorsim parentes, visuri, quantum ea auri, quantum argenti contineret. Reperiunt aurum esse, quidquid intus est. Heu quàm facilè vitium vnum alteri viam aperit! Præit curiositas; comitatur cupiditas; sequitur crudelitas. Vident auri summam esse grandem, atque auaritia cæci, non vident suam futuram, nisi impotenter appetiissent. Vt itaq; depositum non repeteretur, hospitem necare statuunt, cum quo paulò priùs hilariter erant epulati. Multa hîc sese offerunt consideranda. Nam & pecuniarum amatores hîc discere possunt, quid ament, & an non verum sit, quod vulgò dicitur, *Hostem secum ferre, qui pecuniam secum ferant*. Deinde quale bonum sit, quod plus secum detrimenti affert, quàm lucri. Tum quàm fluxum sit bonum, quod multis annis, & magnis curis acquisitum, vna nocte perditur. Denique quàm suspectum debeat esse bonum, cum quo sæpe vita, sæpe etiam ipsa anima amittitur. Certè huius boni possessores quos insidiatores non alliciant, si paternas manus armant in cædem filiorum? Dormiebat iam somnum suum filius diuitiarum, cum in exitium eius consularunt progenitores. Mulier viro audacior;

M

dacior;

dacior; & imbecillior sexus fortior in impij
 facinoris crudelitatem, cultro manum ar-
 mat, & intrepida mater intrat in cubile, fi-
 liumq; iam diu numquam suauis sopitum,
 parriedali ferro contrucidat. I nunc mi-
 les, hoste tot annis superior; hæc militie
 tuæ coronis est, isti spoliolum tuorum sunt
 triumphum, muliebri, immo materna tandem
 dextera cecidisti. Vitam inter tot enses inq;
 tot prælijs seruatam aurum prodidit. Ad-
 huc viueres, si ex bello nihil attulisses; tan-
 to securior, quanto pauperior. Nunc pecu-
 niam non sine sanguine partam, non sine
 sanguine atque vita amisisti. Corpus adhuc
 in sanguine suo palpitans de lecto detrahi-
 tur, effossaque humo clam sepelitur, ab ijs
 dem mundo sublatum, qui id mundo viuum
 dederunt. Triumphata Plute, triumphata Plu-
 to, ob aurum, hominem obruncarunt ijsdē,
 qui genuerunt. Quamquam hominem sibi
 incognitum adhuc, vt, postquam cognosce-
 rent, acerbius lamentarentur. His enim
 in hanc modum perpetratis, nocte omnia
 tegente, quam primū sol diem reuexit,
 criminis quoq; detecta est magnitudo. Vix
 enim lucem claram expectare potuit absens
 soror, cum, adhuc rubente celo, ad urbem
 aduola-

aduolauit, fratris alloquendi desiderio tota flagrans. Pulsat ianuam, aperitur. Prima vox fuit, *Et ubinam est frater?* Mirantur genitores quæstionis nouitatem. Instat illa: negant illi, nescij, quid sibi puella velit. Rogat denuò filia, *ubi frater?* neque enim rem sibi iam notam certamq; vel negandam, vel vltro, per iocum dissimulandam. Aiunt illam deliria loqui, nihil enim sibi de fratre constare. Enimuerò, ait, fratrem meum adesse scio, qui mihi heri, tali hora, tali loco, tali habitu oris & vestis, tali denique statura, in campis obuiam factus est. Fateor, multum mutatus ab illo, qui à nobis discessit, nec mihi quidem amplius agnoscendus, nisi sese natalitio brachij signo ostenso prodidisset, dixissetque rectà ad parentes diuersurum. Dixisses fulmine caelesti percussos, ita ad hunc filia sermonem expalluerunt obstupueruntq; miserandi parentes. Facti enim conscientia exhorrescentes capillos de capite euulserunt, sibiq; ipsis, ob immane parricidium, intolerabiles visi, inconsolabilibus lamentis, domum, urbem, cælum impleuerunt, optantes nullum vniquam aurum, in mundo extitisse. Et quamuis iudicis pœnam meruissent, ipsi tamen

M 3

intem

intemperijs agitati, carnificem praeuen-
runt, vindicesq; manus in se conuerterunt.
Tota itaque ea die pater, in tristitia, inedia,
ac desperatione transacta, nocte proxima,
urbem solus absque arbitro egressus, è pub-
lico se ciuitatis patibulo suspendit, vt è sub-
limi loco altiùs ad Tartara descenderet; ma-
ter autem eodem, quo pridie filij fauces
iugulauerat, cultro etiam suum guttur dis-
secuit; filiâ, inter tria cadauera, aurum,
cupiditatem, & diuitias detestante. Ac
historia hæc vim vetustate perdat, contigit
ea nostro sæculo, anno scilicet 1618. die
15. Maij. In qua Mundus videt auri vim,
qua non solum, spe adeundæ hæreditatis,
filij rapiuntur ad necandos parentes, sed
ipsi quoque parentes præcipitantur, vt na-
tos suos è viuis auferant, quibus vitam de-
derunt. O mater crudelis, & sauior Medea!
ô noua Progne, quæ, Deo vindicante, Ity
ipsa suum concidit! & prolem, quam vte-
ro texerat, nunc ingesta terra occultauit,
ignara quid faceret. Adeò cæcos & amentes
facit aurum; adeò sæuit, adeò furit.

§. VI.

Diuitiarum execratio.

S. Chryl.
tom. 5.

Diuinè Chrysostronus ait: *Fugitua diui-*
cia